

STORTINGET

Representantforslag 20 S

(2023–2024)

fra stortingsrepresentantene Lan Marie Nguyen Berg, Une Bastholm og Rauand Ismail

Dokument 8:20 S (2023–2024)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Lan Marie Nguyen Berg, Une Bastholm og Rauand Ismail om å opprette et nasjonalt senter for alternativer til dyreforsøk

Til Stortinget

Bakgrunn

Norge bruker svært mange forsøksdyr, for tiden ca. 2,3 millioner dyr i året. Det tilsvarer 20 pst. av alle forsøksdyr som brukes i hele EU. Det er spesielt havbruksnæringen som trekker det norske tallet opp.

Dyrevelferdsloven gjelder fullt ut for fisk. Forsøk med fisk er dyrevelferdsmessig helt på linje med forsøk på pattedyr. Dyrevelferdsloven § 13 andre ledd lyder:

«Tillatelse etter første ledd kan ikke gis hvis formålet kan oppnås uten bruk av dyr, eller hvis dyrene kommer i fare for å bli utsatt for unødige påkjenninger og belastninger. Det skal ikke benyttes flere dyr enn nødvendig, og dyrene skal belastes minst mulig.»

Norge er forpliktet gjennom EØS-avtalen av EUs direktiv fra 2010 om beskyttelse av dyr som brukes til vitenskapelige formål. Direktivet har som mål å sikre en «fullstendig erstatning av forsøk på levende dyr til vitenskapelige og utdanningsmessige formål så snart det er vitenskapelig mulig».

Den faglige utviklingen innen alternativer til dyreforsøk går raskt. For å oppfylle dyrevelferdslovens krav og EU-direktivets mål om å redusere bruken av levende dyr i forsøk er det derfor behov for kontinuerlig kunnskapsutvikling om alternativer til dyreforsøk.

For å styrke arbeidet med å redusere dyreforsøk har mange europeiske land, deriblant alle de andre nordiske landene, opprettet «3R-sentre». Slike sentre fremmer informasjon og metoder som bidrar til at dyreforsøk erstattes av alternative metoder (Replacement), at antall dyr i forsøk reduseres så mye som mulig (Reduction), og at forsøk utføres slik at dyr utsettes for minimalt med ubehag og smerte og har bedre dyrevelferd (Refinement). Begrepet 3R er en internasjonalt etablert betegnelse på dette arbeidet.

Sverige, som bruker langt færre dyr i forsøk enn Norge, har et 3R-senter med 9 ansatte og en årlig omsetning på 15 mill. SEK. I tillegg har det svenske Vetenskapsrådet øremerket 12–15 mill. SEK årlig i flere tiår til forskning på 3R.

Sveriges 3R-senter har som oppgave å samle, bearbeide og spre informasjon om 3R, gi råd og anbefalinger om 3R, støtte myndighetenes strategiske arbeid for 3R, fremme felles bruk av organer og vev og fremme samt vurdere og spre beste praksis innen bruk av forsøksdyr.

Til tross for Norges juridiske og politiske forpliktelser til å begrense bruken av forsøksdyr har Norge ikke et 3R-senter. Dette står i klar kontrast til at Norge er det landet i Europa som gjennomfører flest dyreforsøk. Det faktum at 30 andre land i Europa har 3R-sentre, gjør det sannsynlig at mangelen på noe tilsvarende i Norge fører til flere dyreforsøk enn nødvendig her.

Arbeidet med alternativer til dyreforsøk i Norge begrenser seg i dag til Norecopa, som med én lønnet stilling og 500 000 kroner i driftsmidler sprer informasjon om alternativer til dyreforsøk.

Nasjonal komité for beskyttelse av forsøksdyr, Veterinærinstituttet, Den norske veterinærforening, Dyrebeskyttelsen Norge og Dyrevernalliansen anbefaler alle at det etableres et nasjonalt 3R-senter i Norge.

Forslagsstillerne viser til svar på skriftlig spørsmål fra Rasmus Hansson til fiskeri- og havministeren, besvart 11. mars 2022, der statsråden sa at han ville drøfte spørsmålet om etablering av et norsk 3R-senter med landbruks- og matministeren i forbindelse med regjeringens varslede stortingsmelding om dyrevelferd.

Et norsk 3R-senter med flere ansatte vil kunne gjøre følgende:

- Gi råd til dyreforsøksmiljøet om eksperimentelt design, så dyreforsøk gir bedre resultater med færre dyr og med mindre belastning.
- Gi oversikt over dagens bruk av forsøksdyr i Norge.
- Kartlegge forsøk som gir størst belastning for dyr, og hvor flest dyr brukes.
- Innhente og spre informasjon om hvordan belastning på og forbruk av dyr i forsøk kan reduseres, så

Mattilsynet kan legge dette til grunn når nye forsøk vurderes.

- Samarbeide spesielt med oppdrettsnæringen og gi råd om teknologi, hold av fisk og sykdomsbekjempelse.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber regjeringen opprette et nasjonalt 3R-senter for forskning på alternativer til dyreforsøk etter modell fra tilsvarende sentre i Sverige og andre europeiske land.

12. oktober 2023

Lan Marie Nguyen Berg

Une Bastholm

Rauand Ismail